

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister voor Langdurige Zorg en Sport (LZS) houdende de monitoring energieprijzen en sport¹.

De voorzitter van de commissie,
Smals

De adjunct-griffier van de commissie,
Heller

¹ Kamerstuk 30 234, nr. 333

Inhoudsopgave

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

II. Reactie van de Minister

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Minister en hebben daarover geen opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de monitor energieprijzen en sport. Deze leden wijzen op het grote belang van sportverenigingen en andere sportfaciliteiten voor de Nederlandse samenleving. De sterk gestegen energieprijzen hebben een grote impact gehad en zullen dat blijven hebben op de sport in Nederland. Genoemde leden hebben daarom enkele vragen aan de Minister.

De leden van de D66-fractie merken op dat de gasprijzen in de afgelopen tijd weer gedaald zijn. Deelt de Minister met de leden van de D66-fractie dat de problematiek van gestegen energieprijzen alsnog om blijvende aandacht vraagt? Welke acties worden ondernomen om ervoor te zorgen dat sportverenigingen breed weerbaar zijn en blijven tegen plotselinge kostenstijgingen, zoals die van gas en elektriciteit in het afgelopen jaar? Wat is de voortgang op de verduurzaming van sportaccommodaties? Zou de Minister dat cijfermatig kunnen onderbouwen?

De leden van de D66-fractie erkennen dat de middelen van € 300 miljoen die bij de Voorjaarsnota aan het Gemeentefonds zullen worden toegevoegd vrij besteedbaar zijn en gemeenten niet gebonden zijn aan specifieke verantwoording over die middelen. Toch is het zinvol om inzicht te hebben hoe deze middelen besteed worden, zodat de Kamer duidelijk heeft waar mogelijk problemen ontstaan en waar de nood het hoogst is. Genoemde leden vragen daarom waarom de motie-Van Dijk/ Van der Laan die vraagt om monitoring van deze middelen niet uitgevoerd wordt, terwijl deze wel is aangenomen door de Kamer. Kan de Minister een overzicht geven van mogelijke manieren om deze motie uit te voeren en daarbij aangeven waarom dat wel of niet uitvoerbaar is? Is het bijvoorbeeld niet mogelijk om aan de hand van de aankomende voorjaarsbrieven van gemeenten te herleiden hoe deze middelen grosso modo zijn besteed? Of door te werken met een steekproefsgewijze vrijblijvende uitvraag bij gemeenten? Kan de Minister een overzicht per gemeente geven welke gemeenten een noodfonds hebben opgezet die beschikbaar is voor sport en hoeveel geld dat betreft?

De leden van de D66-fractie vinden het zorgelijk dat er 100 sportverenigingen zijn met acute problematiek als gevolg van de stijgende energieprijzen. Zijn de huidige vrijgemaakte middelen bij het Rijk en gemeenten voldoende om in ieder geval deze verenigingen te kunnen helpen? En kan de Minister daar een cijfermatige onderbouwing van geven? Hoe zijn deze verenigingen verdeeld over verschillende gemeenten en sporten?

De leden van de D66-fractie vinden het zorgelijk dat de regelingen voor verenigingen nog niet zijn opengesteld. Wat zijn de oorzaken waarom die regelingen nog niet open zijn? Welke acties onderneemt de Minister om de regelingen zo snel mogelijk «live» te laten gaan? Heeft het niet goedkeuren van de VWS-begroting door de Eerste Kamer nog bijgedragen aan het late openstellen van deze regelingen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister waarmee helaas geen uitvoering gegeven wordt aan de motie Van Dijk/Van der Laan om de Kamer maandelijks te informeren over de vraag of de aanvullende financiële middelen afdoende zijn om de unieke Nederlandse infrastructuur van verenigingen te ondersteunen.² Deze leden hebben hier enkele vragen bij.

De Minister geeft aan dat het Mulier Instituut – naast een korte uitvraag waarvan de uitkomsten in februari worden verwacht – een uitgebreider onderzoek doet, waarvan de eerste resultaten in maart worden verwacht. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister wat dit uitgebreidere onderzoek inhoudt. Wordt met dit onderzoek dieper ingegaan op de ondersteuning vanuit gemeenten voor (sport)verenigingen die door hoge energiekosten in de problemen zijn gekomen? Zal de periodieke monitoring daarna maandelijks aan de Kamer worden toegezonden, zoals de motie expliciet vraagt?

De beschikbaar gestelde aanvullende financiële middelen voor openbare zwembaden en het noodfonds voor amateursportverenigingen zal op zijn vroegst in april of mei live zijn, zo schrijft de Minister. De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister al meer kan toelichten hoe deze regeling eruit komt te zien, wie ervoor in aanmerking komt en welke voorwaarden eraan gesteld worden. Hoe worden verenigingen en gemeenten geïnformeerd over deze regeling? Hoe wordt er mee omgegaan als er meer compensatie wordt aangevraagd dan dat er financieel aan ruimte is? Gaat het dan op orde van aanvraag, of worden er andere criteria gehanteerd? De leden van de CDA-fractie worden namelijk veel benaderd door lokale bestuurders die echt behoefte hebben aan duidelijkheid op de korte termijn.

Sportverenigingen en -accommodaties die veel energie gebruiken kunnen een beroep doen op de Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb (TEK)-regeling. De TEK-regeling wordt nog uitgewerkt en aanvragen kan naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023, zo lezen de leden van de CDA-fractie op de website van de RVO.³ Deze leden vragen of al meer bekend is per welke datum deze aanvraag gedaan kan worden. Heeft de Minister daarnaast in beeld hoeveel sportverenigingen en -accommodaties in Nederland voldoen aan de eis dat de energiekosten meer dan 7 procent van de jaaromzet bedragen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister. Zij hebben hierover nog een aantal kritische vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie benadrukken dat het belang van sport en bewegen ontzettend groot is, niet alleen voor mensen individueel, maar ook voor de samenleving en gemeenschappen als geheel. Sportverenigingen en sportondernemers spelen daarin een cruciale rol. Zij benadrukken dat veel van de opbrengsten van sporten en bewegen pas

² Kamerstuk 36 200 XVI, nr. 173

³ RVO, 19 december 2022, «Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb (TEK)» (<https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/tek>)

zichtbaar zijn op de lange termijn. Dat betekent daarentegen ook dat nu onvoldoende doen om sportvoorzieningen te redden de samenleving op termijn meer kost. Hoe kijkt de Minister hiernaar?

De leden van de SP-fractie constateren dat de Minister de motie Van Dijk/Van der Laan feitelijk weigert volledig uit te voeren, doordat zij de extra € 300 miljoen voor het gemeentefonds niet betreft bij de monitoring van de energiesteun aan de sport. Zij wijzen erop dat de Minister dit bedrag juist gebruikt als argument voor haar claim dat zij de sportsector voldoende ondersteunt. Waarom weigert de Minister dan te kijken in hoeverre dit geld daadwerkelijk als energiesteun bij sportverenigingen en -ondernemers terecht komt?

De leden van de SP-fractie lezen dat de Minister met de Raad voor Verenigingsbestuurders (RVVB) in gesprek is om het meldpunt voor problemen van verenigingen door de energieprijzen «zo optimaal mogelijk te gebruiken om een vinger aan de pols te houden». Zij vinden het natuurlijk belangrijk dat er in de gaten wordt gehouden bij welke verenigingen er problemen optreden, maar vinden het nog belangrijker dat er dan ook concreet iets gedaan wordt met die signalen. Welke hulp wordt sportverenigingen geboden als zij dreigen om te vallen door de energieprijzen? De Minister lijkt deze hulp grotendeels aan de gemeenten te willen laten. Heeft zij dan ook het idee dat gemeenten de middelen hebben om sportverenigingen voldoende te kunnen ondersteunen, of zou dat ten koste gaan van andere essentiële voorzieningen?

De leden van de SP-fractie lezen dat er in een klein aantal gevallen sprake was van dreigende sluiting van grote energie-intensieve sportaccommodaties. Zij vragen de Minister of er ook gevallen zijn waarbij deze uiteindelijk ook zijn omgevallen. Kan de Minister bevestigen dat dit nergens is gebeurd?

Daarnaast benadrukken de leden van de SP-fractie dat het omvallen van sportverenigingen en -accommodaties niet het enige mogelijke onwenselijke effect van de hogere energieprijzen is. Deze prijsstijging heeft namelijk ook in veel gevallen gezorgd voor hogere contributies bij sportverenigingen en hogere toegangsprijzen bij sportaccommodaties, waardoor veel mensen zijn gestopt met sporten of minder zijn gaan sporten. Is de Minister het ermee eens dat ondersteuning van de sportsector daarom een breder doel moet hebben dan enkel voorkomen dat er sportverenigingen en -accommodaties omvallen?

De leden van de SP-fractie lezen dat gemeenten met een kunstijsbaan «in contact staan met de lokale ijsbaan en waar nodig ook kijken naar passende ondersteuning». Zij vinden dit echter wel een zeer vage omschrijving van de invulling van de hulp aan ijsbanen die dit soms hard nodig hebben. Kan de Minister specifiekere aangeven hoe ijsbanen die dit nodig hebben ondersteund worden?

De leden van de SP-fractie hebben daarnaast enkele vragen over de noodvoorziening voor de sportsector. Zij lezen namelijk dat het de voorkeur van de Minister heeft om deze via de gemeenten uit te keren. Wat is dan precies het verschil met de gemeentelijke steun aan de sportsector vanuit de niet-geoordeelde € 300 miljoen die vanuit het gemeentefonds beschikbaar komt? Wordt de € 6 miljoen die via deze noodvoorziening beschikbaar komt bijvoorbeeld wel geoordeeld? Waar is deze precies voor bedoeld? Welke criteria komen er, hoe wordt vervolgens bepaald wie er aan die criteria voldoet en er aanspraak op kan maken? Welk verschil verwacht de Minister bovendien dat € 230 per vereniging gaat maken?

De leden van de SP-fractie lezen dat de ondersteuning van openbare zwembaden in 2023 per kwartaal met 10 procentpunt wordt afgebouwd tot 30 procent van de meerkosten in het vierde kwartaal «als motivator om de sector zo spoedig mogelijk te verduurzamen». Zij erkennen het belang van verduurzaming van openbare zwembaden, maar zij vragen wel in hoeverre het een realistische verwachting is dat deze zwembaden binnen

een jaar voldoende zijn verduurzaamd om deze daling aan steun te compenseren. Zij vragen daarnaast ook in hoeverre zwembaden, die vaak worden beheerd door stichtingen met vrijwilligers, zelf de kennis en het geld hebben om deze verduurzaming te kunnen bereiken. Heeft de Minister niet ook een taak in het ondersteunen van openbare zwembaden bij de noodzakelijke verduurzaming? Welke extra financiële en praktische hulp, die juist nu zo hard nodig is, wordt hiervoor geboden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Minister over monitoring energieprijzen en sport. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister hoe het maandelijks overleg met NOC*NSF, de RVVB, Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) eruitziet. Worden deze partijen allemaal tegelijk ontvangen of vinden afzonderlijke gesprekken plaats? Worden er notulen van deze bijeenkomsten gemaakt? Deze leden zijn verheugd te lezen dat het aantal gesprekspartners is uitgebreid en dat de RVVB is toegevoegd als belangenbehartiger van de bestuurders van amateursportverenigingen. Hoe versterken deze verschillende belangenbehartigers elkaar? Welke signalen zijn uit het eerste overleg gekomen? Wat is met deze signalen gedaan? Op welke wijze zijn deze partijen betrokken bij de uitwerking van de regelingen? Wanneer krijgt de Kamer de uitkomsten van de uitvraag naar de impact van energieprijzen door het Mulier Instituut? Hoe is deze uitvraag opgezet en spreekt het Mulier Instituut ook met verenigingen of peilen/enquêteerden zij alleen maar?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de € 300 miljoen die aan het gemeentefonds worden toegevoegd vrij besteedbaar zijn. Aangezien deze middelen daarom niet in de monitor worden betrokken vragen zij de Minister of ervan uit gegaan kan worden dat hooguit een klein deel van deze middelen aan compensatie voor sportverenigingen en -accommodaties besteed zal worden. Daarnaast lezen deze leden dat de regeling voor de beschikbaar gestelde aanvullende financiële middelen voor openbare zwembaden en het noodfonds voor amateursportverenigingen op 31 januari nog niet «live» zijn. Wanneer zijn deze regelingen wel «live»? Waarom kan pas in april of mei gerapporteerd worden over de uitputting van deze middelen? Deze leden krijgen signalen dat ook nu al een aantal sportverenigingen financiële problemen hebben. Waarom zou er tot april of zelfs mei gewacht moeten worden om vast te stellen of er al dan niet sprake is van onvoldoende middelen om deze accommodaties en/of verenigingen overeind te houden?

De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister wat precies gebeurt met de signalen die binnenkomen bij het meldpunt van de RVVB. Wat is precies gedaan voor de 100 verenigingen die zich gemeld hebben met acute problematiek? Hoe wordt zo'n melding verder gevolgd? Wat is de stand van zaken ten aanzien van het gesprek met RVVB «om het meldpunt zo optimaal mogelijk te gebruiken om een vinger aan de pols te houden»? Welke rol heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in deze? De leden van de PvdA-fractie lezen dat het Ministerie van VWS de signalen die bij het meldpunt binnenkomen wil gebruiken en vragen de Minister, gezien het feit dat dit meldpunt wordt beheerd door vrijwilligers, in hoeverre er enige ondersteuning vanuit het ministerie beschikbaar is.

Hoe verlopen de gesprekken tussen gemeenten en zwembaden waarbij sprake was van dreigende sluiting? In hoeverre zijn gemeenten in staat en bereid zwembaden en ijsbanen daadwerkelijk te helpen? In welke gemeenten lukt dat niet?

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de stand van zaken van de uitwerking van de noodvoorziening voor amateursportverenigingen en de gesprekken hierover met sport en gemeenten. Wanneer hebben gesprekken plaatsgevonden en wat zijn de resultaten? Kan een overzicht gegeven worden van de gesprekken? Wanneer vonden deze plaats en met wie?

De leden van de PvdA-fractie verbazen zich dat de uitwerking van de regeling nog steeds niet is afgerond. Immers, vanaf zomer 2022 waren er al signalen dat een aantal sportverenigingen door de hogere energieprijzen in de problemen zouden komen. Waarom is hier niet op geanticipeerd en moet nu nog steeds gewerkt worden aan de vormgeving van de regeling?

De leden van de PvdA-fractie wijzen nogmaals op het belang van verduurzaming in de sport. Veel sportverenigingen en -accommodaties zouden geholpen zijn wanneer zij beter en sneller kunnen verduurzamen. Op welke wijze wordt dit nu gestimuleerd en is dit voldoende? Welke regelingen zijn er nu en hoe toegankelijk zijn deze in de praktijk, ook gezien het feit dat ook het aanvragen van steun vaak neerkomt op vrijwilligers van een vereniging? Hoeveel gebruik wordt er van gemaakt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de monitor energieprijzen sport. Zij hebben nog enkele vragen. Ten eerste vragen zij de Minister hoeveel van de 207 miljoen euro voor zwembaden is uitgekeerd aan zwembaden in nood. Hoeveel zwembaden hebben hulp nodig gehad om de energiekosten te kunnen dragen?

De leden van de GroenLinks-fractie lezen in de brief dat 450 sportverenigingen zich hebben gemeld bij de RVVB omdat ze zich zorgen maken over de stijgende energieprijzen. Nu begrijpen de leden van de GroenLinks-fractie, ook uit de brief, dat er nog wordt gesproken over het proces en nog niet duidelijk is hoe deze verenigingen worden geholpen. De leden van de GroenLinks-fractie vragen de Minister of er ondertussen wel een oplossing is voor de 100 verenigingen die in acute nood verkeren. En wat de status is van de overige 350 verenigingen?

Tot slot vragen de leden van de GroenLinks-fractie of de Minister zicht heeft hoeveel geld gemeenten hebben moeten uitgeven aan compensatie van de stijging van (energie)prijzen van de (semi-)collectieve sector op het terrein van VWS en sportverenigingen in het bijzonder. De leden vragen dit om te kunnen beoordelen of de € 300 miljoen die is toegevoegd aan het gemeentefonds toereikend is voor de extra kosten die gemeenten moeten maken.

II. Reactie van de Minister